

Czwartek, 20 stycznia 2011 r.

Sytuacja na Białorusi

P7_TA(2011)0022

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie sytuacji na Białorusi

(2012/C 136 E/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji na Białorusi, szczególnie rezolucję z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie Białorusi ⁽¹⁾,
 - uwzględniając decyzję Rady 2010/639/WPZiB z dnia 25 października 2010 r. dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym urzędnikom z Białorusi ⁽²⁾, która zarówno rozszerza środki ograniczające, jak i przedłuża zawieszenie ich stosowania do 31 października 2011 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady ds. Stosunków Zewnętrznych z dnia 25 października 2010 r.,
 - uwzględniając oświadczenie w sprawie wstępnych ustaleń i wniosków z wyborów prezydenckich na Białorusi, wydane w dniu 20 grudnia 2010 r. przez Biuro OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (OBWE/ODIHR) oraz Zgromadzenie Parlamentarne OBWE,
 - uwzględniając art. 110 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w praskiej deklaracji ze szczytu partnerstwa wschodniego potwierdzono zobowiązanie, m.in. ze strony Białorusi, do przestrzegania zasad prawa międzynarodowego i podstawowych wartości, takich jak demokracja, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności,
- B. mając na uwadze, że w dniu 25 października 2010 r. Rada wezwała władze Białorusi do zapewnienia, że wybory (prezydenckie) zostaną przeprowadzone zgodnie z międzynarodowymi normami demokracji oraz ze zobowiązaniami Białorusi wobec OBWE i ONZ,
- C. mając na uwadze, że Białoruś zobowiązała się rozważyć zalecenia OBWE i OBWE/ODIHR dotyczące zmian w ordynacji wyborczej w celu dostosowania jej do międzynarodowych norm demokratycznych wyborów, a także konsultować proponowane zmiany z OBWE; mając na uwadze, że Zgromadzenie Narodowe Białorusi przyjęło reformę ordynacji wyborczej bez wcześniejszej konsultacji z OBWE,
- D. mając na uwadze, że Rada potwierdziła „gotowość do pogłębienia stosunków z Białorusią stosownie do rozwoju sytuacji w tym kraju w kwestii demokracji, praw człowieka i praworządności, a także gotowość do wspierania Białorusi w realizacji tych celów; jeżeli Białoruś dokona postępów w tych dziedzinach, Rada gotowa jest podjąć działania zmierzające do zacieśnienia stosunków umownych z Białorusią”,
- E. mając na uwadze, że po dokonaniu oceny rozwoju sytuacji na Białorusi Rada podjęła decyzję o przedłużeniu stosowania środków ograniczających wobec niektórych urzędników białoruskich, zawieszając jednocześnie stosowanie ograniczeń dotyczących wjazdu do UE do 31 października 2011 r.,
- F. mając na uwadze, że z oświadczenia Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE i OBWE/ODIHR w sprawie wstępnych ustaleń i wniosków dotyczących wyborów prezydenckich na Białorusi wynika, że w okresie poprzedzającym wybory nastąpiła pewna poprawa sytuacji, jednak na samych wyborach cieniem położyły się poważne nieprawidłowości, które miały miejsce w dniu głosowania, oraz akty przemocy dokonane w nocy 19 grudnia 2010 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 286 E z 22.10.2010, s. 16.

⁽²⁾ Dz.U. L 280 z 26.10.2010, s. 18.

Czwartek, 20 stycznia 2011 r.

- G. mając na uwadze, że w dniu 19 grudnia 2010 r. za udział w demonstracji w Mińsku zatrzymano ponad 700 osób (większość z nich została zwolniona po odbyciu krótkiej kary administracyjnej), a 24 działaczom opozycji i dziennikarzom, w tym 6 kandydatom na prezydenta, zarzucono „masowe zakłócanie porządku” połączone z aktami przemocy i zbrojnym oporem, za co grozi kara do 15 lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że wkrótce zarzuty usłyszeć może kolejnych 14 osób,
- H. mając na uwadze, że rozpędzenie przez policję demonstracji w dniu 19 grudnia 2010 r. oraz dalsze działania organów ścigania wobec demokratycznej opozycji, wolnych mediów i działaczy społeczeństwa obywatelskiego zostały potępione przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Wysoką Przedstawiciel UE oraz sekretarza generalnego ONZ,
- I. mając na uwadze, że adwokatom reprezentującym demonstrantów, opozycję polityczną lub ich rodziny grozi utrata licencji lub wykluczenie z palestry,
1. zgodnie z ustaleniami zawartymi we wstępnych wnioskach Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE i OBWE/ODIHR uważa, że wybory prezydenckie z dnia 19 grudnia 2010 r. nie spełniły międzynarodowych norm wolnych, uczciwych i przejrzystych wyborów; uznaje te wybory za kolejną straconą szansę na demokratyczne przemiany na Białorusi i apeluje, by w związku z licznymi i poważnymi uchybieniami, o których informuje OBWE/ODIHR, wybory przeprowadzono ponownie, w wolnych i demokratycznych warunkach, zgodnych z normami OBWE;
 2. potępia brutalną akcję milicji i służb KGB wobec demonstrantów w dniu wyborów, a w szczególności wyraża oburzenie brutalną napaścią na Władzimira Niaklajewa, gdyż są to przykłady poważnego naruszenia podstawowych zasad demokracji, takich jak wolność zgromadzeń i wolność słowa, a także praw człowieka; wyraża ponadto zaniepokojenie próbami objęcia przez białoruskie władze kurateli nad Daniłą Sannikauem, trzyletnim synem kandydata na prezydenta Andreja Sannikaua i dziennikarki śledczej Iryny Chalip: od wyborów, które odbyły się w dniu 19 grudnia 2010 r., oboje przebywają w areszcie; jest szczególnie zaniepokojony stanem zdrowia Mikołaja Statkiewicza, który od 30 dni prowadzi strajk głodowy;
 3. zdecydowanie potępia aresztowanie i przetrzymywanie uczestników pokojowych demonstracji oraz większości kandydatów na prezydenta (na przykład Władimira Nikołajewa, Andrieja Sannikowa, Mikołaja Statkiewicza i Aleksieja Michalewicza), przywódców demokratycznej opozycji (na przykład Pawła Siewiarynca, Anatola Lebedko), a także wielu działaczy organizacji społeczeństwa obywatelskiego, dziennikarzy, nauczycieli i studentów, którym grożą wyroki do 15 lat pozbawienia wolności; wzywa do przeprowadzenia niezależnego i bezstronnego międzynarodowego dochodzenia w sprawie tych zająć, pod auspicjami OBWE; wzywa do natychmiastowego odstąpienia od zarzutów postawionych ze względów politycznych;
 4. potępia represje i z naciskiem wzywa władze Białorusi do natychmiastowego zaprzestania wszelkich form prześladowań, zastraszania i grózb wobec działaczy organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym nalotów, rewizji i konfiskaty materiałów w prywatnych mieszkaniach oraz biurach niezależnych mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także wydalania z wyższych uczelni i zwalniania z pracy;
 5. żąda natychmiastowego i bezwarunkowego zwolnienia wszystkich zatrzymanych w dniu wyborów i po wyborach, w tym osób uznanych przez Amnesty International za więźniów sumienia; wzywa władze Białorusi do zapewnienia zatrzymanym nieograniczonych spotkań z rodziną oraz dostępu do pomocy prawnej, a przede wszystkim do opieki medycznej;
 6. ubolewa nad decyzją białoruskich władz o wypowiedzeniu mandatu biura OBWE na Białorusi i wzywa białoruskie władze do zmiany tej decyzji;
 7. potępia zablokowanie licznych ważnych stron internetowych w dniu wyborów na Białorusi, w tym portali społecznościowych i stron internetowych opozycji; podkreśla, że obowiązujące białoruskie prawo medialne nie spełnia norm międzynarodowych, w związku z czym wzywa władze Białorusi do jego przeglądu i nowelizacji;
 8. wzywa Radę, Komisję i Wysoką Przedstawiciel UE do dokonania przeglądu polityki UE wobec Białorusi, w tym do rozważenia ukierunkowanych sankcji gospodarczych i zamrożenia wszelkiej pomocy makrofinansowej świadczonej w formie pożyczek z MFW oraz operacji pożyczkowych prowadzonych w ramach

Czwartek, 20 stycznia 2011 r.

programów EBI i EBOR; podkreśla, że kierunek europejskiej polityki sąsiedztwa i pomocy dla Białorusi powinien ulec zmianie, by zapewnić odpowiednie wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego; ponownie wskazuje na znaczenie skutecznego korzystania z europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka;

9. wzywa Komisję, aby wspierała wszelkimi środkami finansowymi i politycznymi wysiłki białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów (w tym telewizji Bielsat, Europejskiego Radia dla Białorusi, Radia Racyja i innych) i organizacji pozarządowych na Białorusi mające propagować demokrację i przeciwstawiać się reżimowi; dostrzega konieczność zacieśnienia i ułatwienia stosunków białoruskich organizacji pozarządowych z międzynarodową wspólnotą organizacji pozarządowych; apeluje równocześnie do Komisji Europejskiej o wstrzymanie obecnej współpracy z białoruskimi mediami państwowymi oraz o zaprzestanie udzielania im pomocy; jednocześnie Komisja powinna sfinansować ponowne wydanie i dystrybucję poezji Władimira Nikołajewa, które zostały ostatnio skonfiskowane i spalone przez władze białoruskie;

10. wzywa Komisję Europejską do opracowania mechanizmu rejestracji organizacji pozarządowych, którym z przyczyn politycznych odmówiono zarejestrowania na Białorusi, by umożliwić im korzystanie z programów UE;

11. wzywa Komisję, aby nadal – i w większym stopniu – wspierała finansowo Europejski Uniwersytet Humanistyczny działający w Wilnie (Litwa), zwiększyła liczbę stypendiów dla białoruskich studentów represjonowanych za działalność obywatelską i relegowanych z uczelni, a także wniosła wkład w konferencję darczyńców „Solidarność z Białorusią”, która ma się rozpocząć w dniu 2 lutego 2011 r. w Warszawie, a następnie odbywać się w Wilnie w dniu 3 i 4 lutego 2011 r.;

12. wzywa Radę, Komisję i Wysoką Przedstawiciel UE, by niezwłocznie ponownie zastosowały zakaz wydawania wiz białoruskim przywódcom, rozszerzając go na urzędników państwowych, pracowników wymiaru sprawiedliwości i funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, których można uznać za odpowiedzialnych za fałszowanie wyborów i brutalne represje po wyborach oraz za aresztowania członków opozycji, a także wzywa do zamrożenia aktywów tych osób; zauważa, że sankcje te powinny pozostawać w mocy co najmniej do czasu zwolnienia i oczyszczenia z zarzutów wszystkich więźniów politycznych i zatrzymanych osób; z zadowoleniem przyjmuje dobry przykład ze strony polskiego rządu, który nałożył własne restrykcje dotyczące wjazdu przedstawicieli reżimu z Mińska na terytorium Polski, ułatwiając jednocześnie obywatelom białoruskim wjazd do Unii Europejskiej;

13. wzywa Radę, by najpóźniej na szczycie partnerstwa wschodniego w Budapeszcie rozważyła możliwość zawieszenia udziału Białorusi w działaniach partnerstwa wschodniego, jeżeli nie zostaną przedstawione zadowalające wyjaśnienia i nie dojdzie do zdecydowanej poprawy sytuacji na Białorusi; zawieszenie to nie powinno dotyczyć organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego;

14. wzywa Komisję i Radę do bardziej wyťažonej pracy nad wytycznymi dotyczącymi negocjacji w sprawie umów o readmisji i ułatwieniach wizowych, obejmujących przystępne opłaty wizowe i mających na celu zacieśnienie kontaktów międzyludzkich;

15. oczekuje, że państwa członkowskie UE nie będą osłabiać działań UE, podejmując dwustronne inicjatywy z udziałem reżimu białoruskiego, podważającymi wiarygodność i skuteczność europejskiej polityki zagranicznej;

16. wyraża pogląd, że wydarzenia sportowe, takie jak mistrzostwa świata w hokeju na lodzie planowane na 2014 r., nie powinny odbywać się na Białorusi, dopóki w tym kraju przetrzymywani będą więźniowie polityczni;

17. wyraża ubolewanie z powodu zmiany stanowiska Federacji Rosyjskiej, która uznała wybory, a represje określiła jako „sprawę wewnętrzną”; zaleca, by Komisja Europejska nawiązała dialog, konsultacje i koordynację polityczną z sąsiadami Białorusi nienależącymi do UE, których tradycyjnie łączą szczególne stosunki z Białorusią, a którzy są także partnerami UE, a mianowicie z Rosją i Ukrainą, z myślą o jak największej skuteczności polityki UE wobec Białorusi oraz o współpracy na rzecz właściwej równowagi między reagowaniem na deficyt demokracji i naruszanie praw człowieka na Białorusi a potrzebą uniknięcia dalszej izolacji tego kraju na arenie międzynarodowej;

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Wysokiej Przedstawiciel Unii do Spraw Zewnętrznych i Polityki Bezpieczeństwa, państwom członkowskim UE, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Białorusi, a także Zgromadzeniom Parlamentarnym Rady Europy i OBWE.